

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
АВТОМОБІЛЬНО–ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор АДІ ДВНЗ «ДонНТУ»
М.М. Чальцев
18.11.2011р.

Кафедра «Економіка і фінанси»

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО КУРСУ «СТАТИСТИКА»
ЧАСТИНА 2 «СОЦІАЛЬНО–ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА»
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 6.030601
«МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ)**

18/67-2011-11

«РЕКОМЕНДОВАНО»
Навчально–методична комісія
факультету «Економіка і управ-
ління»
Протокол № 2
від 17.11. 2011р.

«РЕКОМЕНДОВАНО»
Кафедра
«Економіка і фінанси»
Протокол № 3
від «1» жовтня 2011р.

УДК 31(07)

Методичні вказівки до курсу «Статистика» Частина 2 «Соціально-економічна статистика» (для студентів спеціальності 6.030601 «Менеджмент організацій» заочної форми навчання) [Електронний ресурс]/ укладач В. П. Полуянов. – Електрон. дані. – Горлівка: ДВНЗ «ДонНТУ» АДІ, 2012. – 1 електрон. опт. диск (CD-R); 12 см. – Систем. вимоги: Pentium; 32 RAM; WINDOWS 98/2000/NT/XP; MS Word 2000. – Назва з титул. екрану.

Навчально-методична розробка містить програмний матеріал до вивчення дисципліни «Статистика» (частина 2 – «Соціально-економічна статистика»), організаційно-методичні вказівки до виконання контрольної роботи та варіанти контрольних завдань.

Укладач:

Полуянов В.П., д.е.н., проф.

Відповідальний за випуск:

Полуянов В.П., д.е.н., проф.
каф. «Економіка і фінанси»

Рецензент:

Вовк Л.П., д.т.н., проф.
каф. «Вища математика»

© Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Автомобільно-дорожній інститут, 2012

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	10
ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.....	11
ПИТАННЯ ДО ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ	12
ЗАДАЧІ ДО ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ.....	15
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ.....	40

ВСТУП

Мета дисципліни визначається тими функціями, які виконує статистика в системі економічних наук, а саме:

- розробка програм статистичних обстежень, обробка і зведення даних;
- обчислення узагальнюючих характеристик структури сукупностей;
- вимірювання інтенсивності динаміки та щільності зв'язку;
- визначення факторів, які формують рівень, варіацію і розвиток суспільних явищ та оцінювання сили їх впливу.

Предмет навчальної дисципліни – це кількісний бік масових соціально-економічних явищ і процесів у нерозривному зв'язку з їх якісним змістом, комплекс методів збирання, обробки, узагальнення та аналізу інформації про соціально-економічні явища і процеси, виявлення закономірностей розподілу, розвитку і кількісних співвідношень масових суспільних явищ.

Дисципліна «Статистика» складається з двох частин. В першій частині вивчаються специфічні прийоми та методи статистичних досліджень, такі, як зведення та угруповання, метод середніх величин, вибірковий метод, індексний метод, методи виміру зв'язку між явищами. У другій частині «Соціально-економічна» статистика розглядаються такі питання, як: статистика робочої сили та робочого часу, продуктивності праці, основних та оборотних фондів, затрат виробництва, цін, тарифів та фінансових результатів виробництва; деякі питання статистики населення, фінансів, соціального обслуговування населення.

Завдання вивчення дисципліни «Статистика» полягає у наданні студентам навичок застосування статистичних методів збору та обробки соціально-економічної інформації.

Перелік знань, умінь та навичок студентів після вивчення дисципліни: знати специфічні прийоми та методи статистичних досліджень;

- вміти правильно організувати збір статистичної інформації;
- знати способи первинної обробки статистичної інформації;
- вміти використовувати статистичні методи аналізу даних;
- вміти розраховувати статистичні показники окремих напрямків та сфер економічної діяльності;
- вміти розробляти методички обробки статистичних даних;
- вміти будувати статистичні моделі аналізу та прогнозування розвитку соціально-економічних явищ.

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ЧАСТИНА 2 СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА

ТЕМА 10 СТАТИСТИКА РОБОЧОЇ СИЛИ ТА РОБОЧОГО ЧАСУ, ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ

Соціально-економічна статистика як суспільна наука. Предмет вивчення соціально-економічної статистики. Значення соціально-економічної статистики в умовах ринку. Методи застосовування в соціально-економічній статистиці. Завдання соціально-економічної статистики в умовах переходу економіки України на міжнародні стандарти та впровадження системи національних рахунків.

Поняття про продуктивність праці та значення її статистичного вивчення. Показники рівня продуктивності праці: натуральні, трудові, вартісні. Показники середнього годинного, середнього денного та середнього місячного виробітку продукції, взаємозв'язок між ними.

Показник трудомісткості продукції як показник рівня продуктивності праці. Аналіз динаміки продуктивності праці з допомогою показників виробітку та трудомісткості продукції. Загальні індекси продуктивності праці. Натуральний, трудовий та вартісний методи виміру динаміки продуктивності праці. Аналіз залежності між динамікою продуктивності праці та динамікою використання робочого часу. Статистичне вивчення впливу зміни затрат та ефективності праці на зміну обсягу продукції. Статистичні методи вивчення факторів зростання продуктивності праці.

Особливості статистики продуктивності праці в галузях економіки. Обчислення показників продуктивності в умовах переходу економіки на міжнародні стандарти.

ТЕМА 11 СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ

Система національних рахунків (СНР) – інструмент макроекономічного аналізу. Поняття СНР. Основні відмінності між СНР та балансом народного господарства (БНГ).

Теорія факторів виробництва. Винагороди факторів виробництва. Показники результатів економічної діяльності.

Основні поняття у СНР. Методологічні принципи побудови СНР. Система основних рахунків СНР, показники та напрямки аналізу.

ТЕМА 12 СТАТИСТИКА ОСНОВНИХ ФОНДІВ

Поняття основних фондів. Найважливіші групування, застосовувані при вивченні складу основних фондів. Типова класифікація основних фондів

за їхніми видами.

Натуральна та вартісна форми обліку основних фондів. Види оцінки основних фондів: первісна та остаточна вартість; відновна (повна та залишкова вартість). Переоцінка та індексація основних фондів. Поняття амортизації та зносу основних фондів. Методи обчислення амортизації. Поняття споживання основних фондів в СНР. Характеристика наявності основних фондів на дату і в середньорічному обчисленні. Баланси основних фондів по повній та залишковій вартості. Показники стану, руху та використання основних фондів. Статистичне вивчення динаміки показників використання основних фондів. Визначення приросту продукції за рахунок поліпшення використання основних фондів та збільшення їхнього обсягу. Показники озброєності праці основними фондами.

ТЕМА 13 СТАТИСТИКА ОБОРОТНИХ ФОНДІВ

Поняття оборотних фондів. Статистичне вивчення обсягу та складу оборотних виробничих фондів. Облік оборотних фондів на дату і в середньому за період. Статистичні методи аналізу використання оборотних фондів. Визначення загальної величини економії ресурсів. Показники забезпеченості виробництва матеріальними запасами. Показники оборотності оборотних фондів.

ТЕМА 14 ПОКАЗНИКИ ЗАТРАТ ВИРОБНИЦТВА, ЦІН, ТАРИФІВ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЦТВА

Статистика продукції промисловості. Поняття продукції промисловості. Елементи продукції промислового підприємства за ступенем готовності.

Показники продукції промисловості в натуральному, умовно-натуральному та вартісному виразі. Система вартісних показників: валовий оборот, валова, товарна, відвантажена та реалізована продукція. Методи їх визначення. Валовий випуск, валова додаткова вартість. Показники виконання плану виробництва продукції за обсягом, асортиментом та комплектністю.

Статистичне вивчення якості продукції. Показники статистики якості продукції. Вивчення динаміки обсягу продукції промисловості.

Статистика продукції сільського господарства. Поняття продукції сільського господарства. Система показників статистики продукції сільського господарства. Показники продукції хліборобства в натуральному виразі. Валовий збір та урожайність, методи їхнього визначення. Залежність валового збору від розмірів посівних площ та урожайності. Показники динаміки валового збору та урожайності, їхній взаємозв'язок. Обчислення коефіцієнту товарності хліборобства. Показники продукції тваринництва у натуральному виразі. Показники продуктивності тварин. Продукція вирощування худоби

та методи її обчислення. Показники продукції сільського господарства у вартісному виразі.

Валовий випуск, валова додана вартість. Статистика продукції будівництва. Поняття продукції будівництва як галузі економіки. Види будівельної продукції по ступеню її готовності. Натуральні та вартісні показники продукції будівельного виробництва.

Статистика продукції галузей, що виробляють матеріальні та нематеріальні послуги: торгівлі та громадського харчування, заготівлі, постачань та збуту, вантажного транспорту, зв'язку, житлово-комунального господарства, побутового обслуговування населення, фінансів, кредиту та страхування, охорони здоров'я, фізичної культури та соціального забезпечення та інших.

Поняття витрат виробництва та обігу. Статистичне вивчення складу витрат виробництва та обігу. Статистичне вивчення динаміки собівартості продукції та затрат на гривню продукції в промисловості. Індивідуальні та загальні індекси собівартості продукції. Показники економії затрат, обумовленої зміною рівня собівартості продукції. Статистичні методи аналізу впливу окремих факторів на зміну собівартості продукції. Методи розрахунку та аналізу індексу затрат на матеріали, індексу питомих витрат матеріалів та індексу цін на матеріали.

Особливості статистики витрат виробництва у сільському господарстві, будівництві та інших галузях економіки.

Основні показники статистики витрат обігу. Статистичне вивчення обсягу, структури та динаміки витрат обігу.

ТЕМА 15 СТАТИСТИКА НАЦІОНАЛЬНОГО БАГАТСТВА

Поняття, значення та завдання статистичного вивчення національного багатства. Статистика природних ресурсів. Система показників статистики навколишнього середовища: показники навантаження, показники стану навколишнього середовища, показники реакції суспільства, показники запасів та фондів окремих компонентів навколишнього середовища.

Статистика національного майна.

ТЕМА 16 СТАТИСТИКА НАСЕЛЕННЯ

Статистичне вивчення чисельності населення. Перепис населення як найважливіше джерело статистичної інформації про чисельність та склад населення. Категорії постійного та наявного населення, зв'язок між ними.

Показники середньої чисельності населення, методи їхнього обчислення. Показники динаміки чисельності населення. Вивчення складу населення постаті, національності, по сімейному стану, по рівню освіти, території та іншим ознакам. Розподіл населення по віковим групам.

Середній вік населення. Показники розміщення населення по території. Показники чисельності міського та сільського населення

ТЕМА 17 СТАТИСТИКА НАУКИ ТА НТП

Показники електрифікації, механізації, автоматизації та хімізації виробництва. Статистичне вивчення випуску нових видів машин, обладнання та матеріалів. Впровадження у виробництво нової техніки та технології, модернізації обладнання. Показники статистики ефективності впровадження нової техніки та технології у виробництво.

ТЕМА 18 СТАТИСТИКА ВАЛОВОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОДУКТУ

Загальна характеристика валового внутрішнього продукту. Взаємозв'язок між показниками валового і чистого внутрішнього продукту та валового і чистого національного доходу. Методи розрахунку валового внутрішнього продукту (ВВП): виробничий, кінцевого використання, розподільний. Обчислення показників ВВП у постійних цінах.

Методи переоцінки ВВП та його компонентів у постійні ціни: метод дефлятування за допомогою індексу цін, метод подвійного дефлятування, метод екстраполяції показників базисного періоду з допомогою індексів фізичного обсягу, метод переоцінки елементів затрат.

ТЕМА 19 СТАТИСТИКА ФІНАНСІВ

Статистика державного бюджету. Склад бюджетної системи України. Зведений бюджет. Державний бюджет. Доходи і видатки державного бюджету. Система показників державного бюджету. Податкові та неподаткові доходи. Методи статистики для аналізу державного бюджету. Підходи до прогнозування державного бюджету.

Статистика грошового обігу. Готівковий та безготівковий оборот. Обсяг грошового обороту. Середні залишки грошей. Товарний платіжний оборот. Нетоварний платіжний оборот. Тривалість перебування коштів у розрахунках. Число оборотів коштів у розрахунках. Прогноз касових оборотів. Показники діяльності банківської системи. Резерви комерційних банків. Показники комерційних банків. Грошова база. Ставка рефінансування. Грошові агрегати. Грошова маса. Кількість оборотів грошей. Час одного обороту грошової маси. Швидкість обігу готівки. Прогнозування грошової маси.

Статистика інвестиційної діяльності. Поняття фондового ринку, емітента, інвестора, цінного паперу, інвестиційного проекту. Варіація як міра ризику. Вартість капіталу. Фінансовий посередник. Інвестиційна привабливість. Середньозважена вартість капіталу.

Статистика кредитної діяльності. Кредитні ресурси. Структура кредитного ринку. Короткострокові кредити. Довгострокові кредити. Кредитні операції комерційних банків. Кредитні операції Центрального Банку. Принципи кредитування і завдання статистики. Критерії та види групувань кредитів. Кредитні вкладення. Заборгованість за позиками. Прострочена забор-

гованість за позиками. Залишки позик. Кредитовий оборот. Швидкість обороту позики. Час обороту позики. Індеси обороту позики. Абсолютний приріст кредитового обороту за рахунок факторів. Зміна швидкості і часу обороту позик за рахунок факторів. Кредитоспроможність клієнтів банку. Моделі статистичної оцінки кредитоспроможності клієнтів банку. Оцінка кредитного портфеля. Ефективність кредитної діяльності банку. Класифікація кредитів. Рейтинг клієнтів банку. Кредитні ресурси підприємств. Потреба підприємств у кредитах. Ефективність залучення кредитів підприємствами.

Статистика страхової діяльності. Завдання статистики страхування. Класифікації та групування страхової діяльності. Система показників страхування. Система показників фінансового стану страхової компанії. Система показників оцінювання страхового портфеля. Система показників інвестування коштів страхової компанії. Статистичні методи аналізу показників страхової діяльності.

ТЕМА 20 ПОКАЗНИКИ ЖИТТЄВОГО РІВНЯ НАСЕЛЕННЯ

Загальне уявлення про систему показників рівня життя населення. Показники доходів домашніх господарств у статистичній практиці України. Основні напрямки статистичного вивчення витрат населення та споживання матеріальних благ та послуг. Показники нагромадженого майна та забезпечення населення житлом. Методи вивчення диференціювання доходів населення, рівня та меж бідності. Узагальнюючі показники рівня життя населення.

ТЕМА 21 СТАТИСТИКА СФЕРИ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Структура соціальних показників. Показники житлово-комунального господарства. Бюджет часу. Показники культури й мистецтва. Показники освіти. Показники охорони здоров'я.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Метою виконання контрольної роботи є поглиблене вивчення курсу на основі творчого підходу до теоретичних та практичних завдань.

Контрольна робота складається з двох частин: теоретичної і практичної.

Теоретична частина передбачає відповідь на одне питання. Відповідь повинна бути розгорнутою, з посиланням на використану літературу, наприклад: [3, с. 28]. Для варіантів з 1 по 70 номер теоретичного питання відповідає номеру отриманого варіанту. Для варіантів з 71 по 99 номер теоретичного питання визначається:

номер питання = номеру варіанту – 70.

Приклад вибору питання до номера варіанту 11: 11 питання. Приклад вибору питань до номера 75 : 5 питання (75 – 70).

Практична частина включає 6 задач, які охоплюють основні програмні теми. Номери задач для відповідного варіанту наведені в таблиці. Наприклад, для варіанту 11 треба розв'язати задачі: 11; 23; 35; 47; 59; 71.

В кінці контрольної роботи слід навести список використаної літератури.

Контрольна робота повинна бути виконана і подана в деканат в термін, установлений навчальним планом. Студенти, які не здали контрольну роботу у встановлений термін, не допускаються до складання іспиту.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

№ варі- анта	№ задач	№ варі- анта	№ задач	№ варі- анта	№ задач
01	1 13253749 61	25	1 15294357 76	49	1 173338 54
02	2 14263850 62	26	2 16304458 77	50	2 183439 55
03	3 15273951 63	27	3 17314559 61	51	3 193540 56
04	4 16284052 64	28	4 18324660 62	52	4 203641 57
05	5 17294153 65	29	5 19334749 63	53	5 212542 58
06	6 18304254 66	30	6 20344850 64	54	6 222643 59
07	7 19314355 67	31	7 21353751 65	55	7 232744 60
08	8 20324456 68	32	8 22363852 66	56	8 242845 49
09	9 21334557 69	33	9 23253953 67	57	9 132946 50
10	1022344658 70	34	1024264054 68	58	10143047 51
11	1123354759 71	35	1113274155 69	59	11153148 52
12	1224364860 72	36	1214284256 70	60	12163237 53
13	1 14274053 66	37	1 16314650 74	61	1 183541 58
14	2 15284154 67	38	2 17324751 75	62	2 193642 59
15	3 16294255 68	39	3 18334852 76	63	3 202543 60
16	4 17304356 69	40	4 19343753 77	64	4 212644 49
17	5 13314457 70	41	5 20353854 68	65	5 222745 50
18	6 19324558 71	42	6 21363955 69	66	6 232846 51
19	7 20334659 72	43	7 22254056 70	67	7 242947 52
20	8 21344760 61	44	8 23264157 71	68	8 133048 53
21	9 22354849 62	45	9 24274258 72	69	9 143137 54
22	1023363750 73	46	1013284359 61	70	10153238 55
23	1124253851 74	47	1114294460 62	71	11163339 56
24	1218263952 75	48	1215304549 63	72	12173440 57

ПИТАННЯ ДО ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ

1. Предмет, значення і завдання соціально-економічної статистики в умовах ринку.
2. Основні категорії і визначення в статистичному спостереженні за ринком праці.
3. Розподіл економічно активного населення за статусом зайнятості.
4. Зайнятість у неформальному секторі економіки. Облік і аналіз неповної (часткової) зайнятості.
5. Статистика руху робочої сили і робочих місць.
6. Статистика безробіття.
7. Баланс трудових ресурсів.
8. Статистичне вивчення заробітної плати в умовах переходу до ринкових відносин.
9. Поняття про продуктивність праці і значення її статистичного вивчення.
10. Показники рівня продуктивності праці.
11. Індекси продуктивності праці.
12. Система національних рахунків (СНР) – інструмент макроекономічного аналізу. Поняття СНР.
13. Основні розходження між СНР і балансом народного господарства (БНГ). Теорія факторів виробництва. Винагороди факторів виробництва. Показники результатів економічної діяльності. Основні поняття в СНР.
14. Соціально-економічна сутність основного капіталу й основних фондів і завдання їхньої статистичної характеристики.
15. Натурально-речовинна (видова) класифікація основних фондів.
16. Види оцінки основних фондів.
17. Показники простого і розширеного відтворення основних фондів.
18. Балансовий метод вивчення відтворення основних фондів.
19. Переоцінка основних фондів.
20. Основні показники стану, руху і використання основних фондів.
21. Поняття оборотних фондів. Статистичне вивчення обсягу і складу оборотних виробничих фондів.
22. Система показників статистики оборотних фондів.
23. Соціально-економічна сутність цін і тарифів і завдання статистики.
24. Теоретичні основи і загально-методологічні принципи статистики цін.
25. Система індексів цін.
26. Статистичне вивчення динаміки цін і тарифів підприємств.
27. Статистика цін споживчого ринку.
28. Соціально-економічна сутність інфляції. Статистичне вивчення інфляції.

29. Статистика продукції промисловості.
30. Статистика продукції сільського господарства.
31. Показники продукції будівництва.
32. Статистика продукції галузей сфери звертання.
33. Поняття собівартості продукції і завдання статистики собівартості.
34. Статистичне вивчення структури собівартості.
35. Вивчення рівня, динаміки і виконання плану по зниженню собівартості.
36. Виявлення впливу асортиментних зрушень на розмір економії (перевитрати) від зниження собівартості продукції.
37. Вплив змін цін і тарифів на виконання плану і динаміки собівартості.
38. Соціально-економічна сутність національного багатства. Завдання статистики національного багатства.
39. Система показників статистики національного багатства.
40. Нагромадження національного багатства.
41. Показники чисельності і розміщення населення.
42. Показники складу населення.
43. Показники природного і механічного руху населення.
44. Показники життя і таблиці смертності. Врахування перспективної частини населення.
45. Врахування перспективної чисельності населення.
46. Соціально-економічне значення ролі науки і інновацій у розвитку суспільства і завдання статистики.
47. Показники електрифікації, механізації, автоматизації і хімізації виробництва.
48. Статистичне вивчення випуску нових видів машин, устаткування і матеріалів.
49. Показники статистики ефективності впровадження нової техніки і технології в виробництво.
50. Соціально-економічна сутність фінансів і задачі статистичного вивчення соціально-економічного бюджету.
51. Статистика державного бюджету.
52. Статистика грошового обігу.
53. Статистика інвестиційної діяльності.
54. Показники статистики кредитної діяльності.
55. Показники статистики страхової діяльності.
56. Завдання статистики валового внутрішнього продукту і національного прибутку.
57. Методи розрахунку валового внутрішнього продукту і національного прибутку.
58. Система показників рівня життя населення.
59. Показники прибутків домашніх господарств у статистичній практиці України.

60. Основні напрямки статистичного вивчення витрат населення і споживання матеріальних благ і послуг.
61. Показники накопиченого майна і забезпечення населення житлом.
62. Методи вивчення диференціації прибутків населення, рівня і границь бідності.
63. Узагальнюючі показники рівня життя населення.
64. Структура соціальних показників.
65. Показники житлово-комунального господарства.
66. Бюджет часу.
67. Показники культури і мистецтва.
68. Показники освіти.
69. Показники охорони здоров'я.

ЗАДАЧІ ДО ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ

Задача 1

Основні фонди введені у дію у базисному році на суму 4 млн. гр. од.; за п'ять років функціонування їх знос склав 20 %. У звітному році в результаті переоцінки вартість фондів знизилася на 10 %.

Визначити повну первісну вартість основних фондів; первісну вартість із відрахуванням зносу; повну відновлювану вартість основних фондів; відновлювану вартість із відрахуванням зносу.

Задача 2

На підприємстві повна первісна вартість основних фондів на початку року склала 200 тис. гр. од., залишкова – 150 тис. гр. од. Протягом року надійшло нових фондів на суму 36 тис. гр. од. (дата введення в експлуатацію – 20 травня) і вибуло через старість зносу по повній первісній вартості на суму 24 тис. гр. од. (дата вибуття – 1 листопада). Річна норма амортизації на реновацію – 6 %.

Визначити середньорічну повну вартість основних фондів, суму річних амортизаційних відрахувань, а також коефіцієнти зносу і придатності.

Задача 3

У базисному році фабрикою був придбаний верстат; вартість придбання і доставки склала 1600 гр. од. У звітному році фабрика придбала 2 верстата тієї ж марки, первісна вартість яких склала 3000 гр. од.

Визначити первісну і відновлювальну вартості верстатів.

Задача 4

На підприємстві вартість основних фондів на початок року склала 300 тис. гр. од., на кінець року – 400 тис. гр. од.; знос основних фондів на початок року – 35 тис. гр. од., на кінець року – 45 тис. гр. од. Введено нових основних фондів на суму 150 тис. гр. од. і вибуло – на суму 100 тис. гр. од.

Розрахувати показники стану основних фондів.

Задача 5

Є такі дані по одному з промислових підприємств (тис. грош. од.):

Показник	Базисний період	Звітний період
Обсяг випуску продукції	3200	3840
Середньорічна вартість основних фондів	2133	2258

Визначити:

– показники використання основних фондів у базисному та звітному періодах;

– додатковий обсяг продукції, отриманий у звітному періоді в порівнян-

ні з базисним:

- в результаті збільшення основних фондів;
- за рахунок поліпшення використання основних фондів.

Задача 6

Є такі дані по заводу:

Показник	Попередній	Звітний
Обсяг випуску продукції, тис. гр. од.	13297	15200
Середньорічна вартість промислово-виробничих фондів по повній первісній вартості, тис. гр. од.	4925	5240
Середньосписочна чисельність робітників, осіб.	2050	2080

Визначити:

- показники використання основних фондів у звітному і попередньому роках;
- коефіцієнт озброєності праці основними фондами у звітному і попередньому роках;
- додатковий обсяг продукції, отриманий в результаті збільшення основних фондів і їх кращого використання в порівнянні з попереднім роком.

Задача 7

По двом галузям машинобудування міста є такі дані:

Галузь	Обсяг норматив-		Середньорічна вартість основних вироб-			
	Базисний рік	Звітний рік	Базисний рік		Звітний рік	
			тис.	%до під-	тис.	% до під-
А	42490	46475	85840	30,03	92030	27,72
Б	58000	67200	200000	69,97	240000	72,28
Разом	100490	113675	285840	100,00	332030	100,00

Визначити індекси фондівіддачі перемінного складу, фіксованого складу і впливу структурних зрушень.

Задача 8

Виходячи з наведених даних, розрахувати індекси середньої фондівіддачі по двом підприємствам.

Підприємство	Обсяг випуску продукції, тис. грош. од. за період		Середньорічний обсяг основних виробничих фондів, тис. грош. од., за період	
	базисний	звітний	базисний	звітний
№ 1	1000	1090	500	1000
№ 2	3000	3410	526	1100

Задача 9

Визначити коефіцієнт змінності роботи устаткування, якщо в цеху 20 верстатів працювало в одну зміну, 25 – у дві і 30 – у три зміни.

Задача 10

Наявне устаткування цеху в грудні складало 200 одиниць, установлено 100 одиниць, весь місяць 8 одиниць устаткування знаходилося в ремонті і 12 з різних причин простоювало.

Визначити коефіцієнт використання встановленого парку машин за місяць.

Задача 11

Є такі дані по двом підприємствам (тис. грош. од.):

Показник	Підприємство	
	№ 1	№2
Залишки оборотних коштів:		
на початок року	250	360
на кінець року	270	390
Обсяг реалізованої продукції	5200	5700

Визначити по кожному підприємству:

- швидкість і час звертання оборотних коштів;
- суму оборотних коштів, що вивільнюються, за умови прискорення оборотності на 2 дні.

Задача 12

Є такі дані, тис. грош. од.:

- залишок оборотних фондів на:
 - 1/I – 260;
 - 1/II – 242;
 - 1/III – 240;
 - 1/IV – 236;
- вартість реалізованої продукції підприємства за січень – 1120, за лютий – 1060 і за березень – 1220.

Розрахувати:

- показники швидкості оборотних фондів за кожен місяць і в цілому за квартал;
- суму коштів, що вивільнилися в березні, у результаті прискорення оборотності в порівнянні з лютим.

Задача 13

На підставі наведених далі даних визначити показник абсолютної і відносної економії (перевитрати) матеріалів.

Показник	План	Звіт
Загальні витрати матеріалів за весь період, кг	4000	4200
Обсяг випуску виробів, шт.	2000	2300

Задача 14

Є такі дані:

Матеріал	Заплановані витрати на III кв.	Норматив запасу, днів	Фактичні запаси на 1 липня
Цемент, т	360	15	50
Цегла, тис. шт.	5400	10	500

Визначити відповідність фактичних запасів матеріалів нормативові.

Задача 15

Питома витрата матеріалу на виготовлення виробу «А» скоротилася на 15 %, а на виготовлення виробу «Б» – на 20 %. У звітному періоді загальні витрати матеріалу на виготовлення всіх виробів склали 640 т, у тому числі на виріб «А» – 400 т.

Визначити зведений індекс питомих витрат матеріалу.

Задача 16

Є такі дані (млн. грощ. од.):

Показник	Підприємство № 1		Підприємство № 2	
	I кв.	II кв.	I кв.	II кв.
Обсяг реалізованої продукції	576	650	715	840
Середній залишок оборотних коштів	120	130	130	140

Визначити:

- показники оборотності оборотних коштів по кожному підприємству за кожен квартал у числі оборотів та за тривалістю одного обороту в днях;
- суму вивільнених з обороту коштів у результаті прискорення їхньої оборотності;
- індекси швидкості та часу обороту оборотних коштів.

Задача 17

По наведеним далі даним визначити індивідуальні і зведені індекси питомих витрат матеріалів.

Деталь	Загальний обсяг випуску продукції,		Витрати матеріалу на 1 шт., кг,	
	базисний	звітний	базисний	звітний
№ 618	6000	7000	120	135

Задача 18

Є такі дані:

Вид сировини	Обсяг виробництва		Витрати сировини на		Ціна 1 кг сировини,	
	базисний	звітний	базисний	звітний	базисний	звітний
а	900	1000	10	9	4	3
б	1500	2000	15	13	7	6
в	260	500	40	39	11	9

Розрахувати:

- 1) загальні індекси питомих витрат сировини, цін на сировину, витрат на сировину;
- 2) взаємозв'язок отриманих індексів;
- 3) абсолютні суми економії від зниження питомої витрати сировини, цін на сировину, витрат на сировину.

Задача 19

На заводі обіг реалізації продукції у II кварталі склав 1840 тис. грош. од. при середньоквартальному залишку оборотних фондів 418 тис. грош. од. Обіг по реалізації продукції в III квартал склав 2400 тис. грош. од. при середньоквартальному залишку оборотних фондів 440 тис. грош. од.

Визначити, як змінилась швидкість обігу оборотних коштів заводу і суму оборотних коштів, які вивільнилися, у III кварталі.

Задача 20

Є такі дані (тис. грош. од.):

Склад оборотних активів	Норматив		Фактичний запас	
	на початок	на кінець	на початок пе-	на кінець
Виробничі запаси	520	480	610	722
Незавершене вироб-	102	124	124	112
Готова продукція	26	31	12	18

Визначити відповідність фактичних товарних запасів нормативові у вартісному вираженні й у відсотках до нормативу.

Задача 21

Є такі дані (млн. грош. од.):

Найменування товарів	Базисний рік		Звітний рік	
	Обсяг товаро-	Середні то-	Обсяг товаро-	Середні то-
Непродовольчі	3330	559	3420	502
Усього	6480	664	7020	602

Розрахувати:

- 1) швидкість обороту товарів за окремими товарними групами та в цілому;
- 2) індекси середньої швидкості звертання товарів постійних, перемінного складу і структурних зрушень.

Задача 22

За звітний період на підприємстві зроблено 400 тис. 12-аркушних зошитів, 50 тис. – 24-аркушних, 70 тис. – 48-аркушних і 25 тис. – 96-аркушних.

Визначити обсяг виробництва зошитів в умовному натуральному вимірі, прийнявши за умовну одиницю 12-аркушний зошит.

Задача 23

Виконання плану випуску продукції на рибоконсервному заводі за звітний період характеризується такими даними:

Вид продукції	Місткість однієї банки, см ³	Кількість банок, тис. шт.	
		за планом	фактично
Скумбрія в олії	350	20	25
Сардини	200	10	7
Бички в томаті	400	50	60
Сайра в олії	250	30	40

Визначити відсоток виконання плану випуску продукції:

- а) у натуральному вираженні;
- б) в умовно-натуральному вираженні (у перекладі на банки місткістю 250 см³);
- в) за асортиментом.

Задача 24

У звітному періоді машинобудівний завод випустив готову продукцію (верстати) на суму 2500 тис. гр. од. З них відвантажено покупцям і оплачено ними продукцію на суму 2300 тис. гр. од. Вироблено напівфабрикатів (лиття, деталей, машин тощо) на суму 1200 тис. гр. од. З них спожито у своєму виробництві продукцію на суму 900 тис. гр. од. і відпущено на сторону продукцію на суму 200 тис. гр. од. Заводська електростанція виробила електроенергію на суму 40 тис. гр. од., з якої спожито на виробничу нестачу заводу 33 тис. гр. од., відпущено заводському клубові – 2 тис. гр. од. та іншому заводу – 5 тис. гр. од. За замовленнями на сторону було виконано робіт промислового характеру на суму 90 тис. гр. од. Зроблений ремонт заводського устаткування:

- капітальний – на суму 50 тис. гр. од.,
- поточний – на суму 10 тис. гр. од.

Залишки незавершеного виробництва на початок склали 60 тис. гр. од.,

на кінець – 45 тис. гр. од.

Уся продукція, яка була відпущена на сторону, оплачена. Крім того, надійшли платежі в сумі 70 тис. гр. од. за продукцію, відвантажену в попередньому періоді.

Визначити обсяг валової продукції, внутрішнього обороту, товарної і реалізованої продукції заводу.

Задача 25

По верстатобудівному заводу є такі дані за рік:

1. У ливарному цеху було вироблено чавунного лиття на суму 620 тис. гр. од. і відпущено на сторону на суму 150 тис. гр. од. При цьому залишки чавунного лиття збільшилися з 45 до 70 тис. гр. од. За постачання чавунного лиття від споживачів на розрахунковий рахунок надійшло 155 тис. гр. од.

2. У ковальському цеху виконано кувань на суму 510 тис. гр. од., з яких 425 тис. гр. од. пішло на обробку в механічний цех, а інше було відпущено на сторону. Залишки кувань на початок і кінець періоду не змінилися і склали 70 тис. гр. од. На розрахунковий рахунок надійшло від споживачів 75 тис. гр. од.

3. У механічному цеху було виготовлено деталей машин на суму 1120 тис. гр. од., які були передані складальному цехові. Обсяг незавершеного виробництва склав 85 тис. гр. од. на початок періоду і 99 тис. гр. од. – на кінець періоду.

4. Складальний цех виготовив верстати на суму 1620 тис. гр. од.; обсяг незавершеного виробництва скоротився з 155 до 123 тис. гр. од. На розрахунковий рахунок за верстати надійшло 1605 тис. гр. од.

5. Інструментальним цехом було виготовлено інструмента на суму 149 тис. гр. од. З них продукцію на суму 77 тис. гр. од. спожито в цехах свого підприємства, а на суму 60 тис. гр. од. реалізовано на сторону, інше пішло на збільшення залишків інструмента в цеху. Вартість залишків інструмента на початок періоду склала 6 тис. гр. од.

6. Ремонтним цехом був проведений капітальний ремонт на суму 130 тис. гр. од. З них на ремонт устаткування свого підприємства витрачено 100 тис. гр. од., а інше – на ремонт устаткування по замовленнях зі сторони, що були оплачені в звітному році.

Визначити обсяг валового продукту, внутрішньозаводського обороту, товарної і реалізованої продукції.

Задача 26

На підставі наведених далі даних визначити відсоток виконання заводом сільськогосподарського машинобудування плану по загальним обсягам нормативної чистої продукції і по асортименту продукції.

Вид продукції	Норматив чистої продукції за 1 шт.	Обсяг випуску, шт.	
		за планом	фактично
Тракторні плуги	70	280	300
Борони	20	310	320
Жниварки	60	160	140
Сівалки	36	240	230

Задача 27

Є такі дані про випуск продукції бавовняною фабрикою за звітний період:

Вид виробу за сортами	Оптова ціна підприємства за 1 м, гр. од.	Обсяг випуску, тис. м	
		по плану	фактично
Сатин:			
1-й	1,2	950	900
2-й	1,0	50	150
3-й	0,9	–	50
Ситець:			
1-й	0,7	1940	2000
2-й	0,6	60	200
3-й	0,4	–	100

Визначити процент виконання плану по сортності і розмір втрат від зміни сортності: по сатину; по ситцю; у цілому за обома видами продукції.

Задача 28

Виробництво зерна в колгоспі характеризується такими даними:

Культура	Обсяг валового збору, ц, за період		Посівна площа, га,	
	базисний	звітний	базисний	звітний
Пшениця озима	19200	30000	800	1000
Пшениця ярова	5100	7200	300	400
Ячмінь	7000	4200	500	300
Кукурудза на зерно	5600	18000	200	500
Разом	36900	59400	1800	2200

Визначити:

- 1) загальні індекси врожайності перемінного і фіксованого складів і індекс впливу зміни структури посівних площ на динаміку врожайності;
- 2) загальні індекси посівної площі, валового збору і їхній зв'язок з індексами врожайності;
- 3) приріст валового збору за рахунок розширення посівної площі і зміни

середньої врожайності зернових культур.

Задача 29

Є такі дані про вирощування і реалізацію худоби по колгоспу за рік (у тонах живої ваги):

Показник	Велика ро-	Свині	Вівці і	Птах
Наявність на початок періоду	2035	264	73	30
Куплено і іншого надходження	764	15	13	40
Продано державним заготівникам і	864	104	39	31
Продано на колгоспному ринку	5	20	–	13
Забито в господарстві	35	11	2	1
Наявність на кінець періоду	3355	411	91	28

Скласти баланс обороту череди.

Задача 30

У колгоспі виробництво і розподіл продукції тваринництва характеризуються такими даними (тис. грош. од.):

Показник	Усього випущено продукції	У тому числі продано		
		у порядку держ-закупівель	на колгоспному ринку	колгоспникам
Приплід і приріст ваги: приріст великої рогатої худоби	65,3	34,8	10,4	–
свиней	72,7	50,5	10,7	2,4
овець і кіз	2,1	1,2	0,4	–
птахів	5,1	0,8	2,3	–
кроликів	0,5	–	0,2	–
Молоко коров'яче	22,8	7,8	8,3	–
Вовна бичача	3,2	3,2	–	–
Яйця	2,2	1,3	0,5	–
Гній	0,1	–	–	–

Визначити:

- 1) обсяг валової і товарної продукції тваринництва;
- 2) відсоток товарності продукції тваринництва.

Задача 31

Є такі дані про посівну площу і врожайність овочів у колгоспі:

Овочі	Посівна площа,		Урожайність,	
	базисний	звітний	базисний	звітний
Огірки	35	30	120	130
Помідори	50	70	160	175
Цибуля	3	5	65	70
Інші	22	10	110	100
Разом	110	115		

Визначити:

- 1) індекс валового збору овочів;
- 2) приріст валового збору овочів за рахунок розширення посівних площ і окремо за рахунок збільшення середньої врожайності.

Задача 32

Є такі звітні дані колгоспу про виробництво і розподіл продукції землеробства за рік (тис. гр. од.):

Найменування продукції	Обсяг валового збору	У тому числі продано			
		державі і кооперації	на колгоспному ринку	іншим колгоспам	колгоспникам
Зернові культури у тому числі:	186,3	91,0	1,3	6,8	20,5
солома і полова	6,9	–	0,8	0,4	–
Технічні культури	40,2	34,8	1,2	–	–
Картопля, овочі, баштанні	170,5	72,1	37,2	–	2
Кормові культури	162,8	–	1,5	–	9,7
у тому числі посіви на силос, зелений корм і випас	59,5	–	–	–	–
Плодово-ягідні культури	122,0	81,0	24,5	–	–

Витрати, які були зроблені протягом періоду на закладку і відхід за молодими багаторічними насадженнями, – 15,6 тис. гр. од. Обсяг недовершеного виробництва на початок періоду – 31,4 тис. гр. од., на кінець періоду – 40 тис. гр. од.

Визначити:

- обсяг валової і товарної продукції землеробства;
- обсяг несільської товарної продукції;
- відсоток товарності продукції землеробства.

Задача 33

Визначити середньосписочну чисельність робітників цеху за березень, якщо фактично ними відпрацьовано 7680 людино-днів, кількість неявок на роботу – 1600 людино-днів, а цілоденних простоїв – 20.

Визначити середньосписочну чисельність робітників цього цеху за I квартал, якщо за січень їх чисельність складала 470 люд., за лютий – 430 люд.

Задача 34

На підставі даних табельного обліку про чисельність робітників підприємства, яке вступило в експлуатацію 18 червня, визначити середньосписочну чисельність робітників за червень, II квартал і перше півріччя; середньооявочну, середнє число робітників, які фактично працювали; коефіцієнт використання середньосписочної чисельності робітників за червень.

Число місяця	Кількість робітників за списком, осіб	З'явилися на роботу, осіб	Фактично працювали, осіб	Число місяця	Кількість робітників за списком, осіб	З'явилися на роботу, осіб	Фактично працювали, осіб
18	1006	1006	1006	25	1040	1020	1020
19	1010	1010	1010	26	1040	1024	1020
20	1016	1010	1000	27	1045	1030	1020
21	1018	1000	1000	28	1045	1020	1020
22	1020	1010	1004	29	1050	1030	1020
23 (субота)				30 (субота)			
24 (неділя)							
Усього					13380*	10160	10120

* При визначенні суми облікових чисел за звітний період за святкові і вихідні дні в розрахунок приймають чисельність передвихідного дня.

Задача 35

Є такі дані про середню чисельність робітників підприємства за наступні періоди часу: I півріччя – 580 осіб.; III квартал – 622; жовтень – 645; листопад – 659; грудень – 670 осіб.; чисельність тих, які фактично працювали за IV квартал – 625 чол.

Визначити середньосписочну чисельність робітників за рік і коефіцієнт її використання за IV квартал.

Задача 36

Відомі наступні дані по підприємству за перше півріччя:

- середньосписочна чисельність працюючих, осіб. 2300;
- прийнято на роботу, осіб 90;
- звільнено з роботи, осіб
- у зв'язку з призовом в армію 17;
- у зв'язку з закінченням терміну договору 16;
- за власним бажанням 19;
- у зв'язку з переходом на навчання 24;
- у зв'язку з відходом на пенсію 8;
- у зв'язку з порушенням трудової дисципліни 11.

Визначити:

- абсолютні показники за прийомом та вибуттям;
- коефіцієнти обороту за прийомом та вибуттям;
- коефіцієнт плинності робочої сили.

Задача 37

За наведеними далі даними визначити (в процентах) коефіцієнт плинності робітників за три місяця.

Місяць	Середня списочна чисельність робітників, осіб	Прийнято на роботу, осіб	Звільнено, осіб		
			всього	в тому числі	
				за порушення трудової дисципліни	за власним бажанням
Січень	940	40	42	12	18
Лютий	930	20	49	8	12
Березень	950	10	16	7	3

Задача 38

Є такі дані про використання робочого часу на підприємстві за рік:

- відпрацьовано робітниками, людино-днів 160000
- цілоденні простої, людино-днів 25
- неявки на роботу, людино-днів – всього 100050
- у тому числі:
- чергові відпустки 13600
- хвороби 8950
- відпустки по навчанню 600
- інші неявки, які дозволені законом 1050
- неявки з дозволу адміністрації 920
- прогули 130
- святкові і вихідні, людино-днів 74800

- відпрацьовано, людино – годин – усього 1450000
- у тому числі надурочно 9000

Визначити:

- календарний, табельний і максимально можливий фонди робочого часу;
- коефіцієнти використання календарного, табельного і максимально можливого фондів часу;
- коефіцієнти використання середньої встановленої тривалості робочого дня та робочого часу.

Задача 39

Визначити показники, які характеризують рівень використання робочого часу за досліджуваний період по підприємству, середньосписочна чисельність робітників якого за квітень складала 500 осіб, у тому числі працівників із тривалістю робочого дня 6 годин – 50 осіб., із тривалістю робочого дня 7 годин – 40 осіб. Інші робітники мали встановлену тривалість робочого дня 8 годин. Робочі підприємства відробили за звітний період 10500 людино-днів і 80100 людино-годин, у тому числі надурочно – 300 людино-годин. У звітному місяці було 22 робочих дня.

Задача 40

Визначити індекс продуктивності праці працюючого, коли відомо, що продуктивність праці досліджуваної сукупності працівників у звітному періоді підвищилася в порівнянні з базисним на 5 %, індекс тривалості робочого дня – 1,01, індекс тривалості робочого періоду – 0,98, частка робітників у загальній чисельності промислово-виробничого персоналу знизилася на 1 %.

Задача 41

Є така інформація про виробництво продукції:

Вид продукції	Кількість виготовленої продукції, шт., за період		Витрати праці на одиницю продукції, людино-годин., за період	
	базисний	звітний	базисний	звітний
А	3200	33400	1,2	1,0
Б	10800	10700	2,0	1,9

Визначити:

- динаміку продуктивності праці по кожному виду продукції;
- загальні індекси продуктивності праці і трудомісткості продукції;
- економію робочого часу, яка була отримана в результаті підвищення продуктивності праці при виробництві кожного виду продукції і по двом видам продукції разом.

Проаналізувати розраховані показники.

Задача 42

Є такі планові і фактичні дані по підприємству за рік:

Показник	За планом	Фактично
Валова продукція в оптових цінах підприємства, тис. гр. од.	3100	3250
середньосписочна чисельність працівників промислово-виробничого персоналу, осіб	345	310
у тому числі робітників	280	278
Відпрацьовано робітниками:		
людино-днів	72044,4	72047,5
людино-годин	572432	569205

Визначити:

– планові і фактичні показники середнього чергового, середнього денного і середнього річного виготовлення на одного робітника, а також виконання плану за цими показниками;

– відносні показники впливу зміни середнього вартового вироблення, середньої тривалості робочого дня, середнього числа днів роботи одного робітника і частки робітників у загальній чисельності працюючих на зміну середнього річного вироблення одного робітника порівняно з планом.

Задача 43

Є така інформація по машинобудівному заводу за жовтень:

Показник	Одиниця виміру	За	Фактично
Виготовлено готових виробів	тис. гр. од.	900	1030
Підготовлено напівфабрикатів до реалізації	тис. гр. од.	60	45
Залишок напівфабрикатів у цехах:			
на початок місяця	тис. гр. од.	60	40
на кінець місяця	тис. гр. од.	30	60
Роботи промислового характеру згідно з замовленнями зі сторони	тис. гр. од.	20	25
Капітальний ремонт власного устаткування	тис. гр. од.	15	10
Зміна залишків незавершеного виробництва	тис. гр. од.	-10	+15

Відпрацьований робітниками час	людино-днів	27700	30800
Цілоденні простої	людино-днів	–	110
Сума всіх неявок робітників	людино-днів	4500	5890
Середня тривалість робочого дня	ч	6,8	6,7
Частка робітників у чисельності промислово-виробничого персоналу	%	69	74

Визначити за планом і фактично:

- 1) обсяг валової продукції;
- 2) середньосписочну чисельність робітників і всіх працюючих;
- 3) показники продуктивності праці:
 - а) середньомісячне вироблення (розрахунок на одного робітника й одного працюючого);
 - б) середньоденний виробіток робітника;
 - в) середньогодинний виробіток робітника;
- 4) індекси продуктивності праці:
 - а) середньомісячний (у розрахунку на одного робітника й одного працюючого);
 - б) середньоденний;
 - в) середньовартісний.

Задача 44

Ділянка	У базисному періоді		У звітному періоді	
	Перевезено	Середньосписочна	Перевезено	Середньосписочна
1	300	10	390	12
2	150	6	104	4

Визначити індекси продуктивності праці змінного і фіксованого складу та структурних зрушень.

Задача 45

Є такі дані по підприємству:

Показник	Період	
	базисний	звітний
Випуск продукції в оптових цінах, тис. гр. од.	20000	21420
Середньосписочна чисельність промислово-виробничого персоналу, осіб	2000	2100

Визначити зміну випуску продукції за рахунок зміни рівня виробітку і

зміни чисельності працівників.

Задача 46

Фонд заробітної плати в звітному періоді у порівнянні з даними базисного збільшився на 15,5 %. Середньосписочна чисельність робітників у базисному періоді складала 400 осіб. У звітному році робітниками відпрацьовано 108200 людино-днів; неявки з усіх причин склали 52400 людино-днів.

Визначити індекс середньорічної заробітної плати.

Задача 47

Визначити, як змінився проти плану середній заробіток робітника, коли відомо, що фактичний фонд заробітної плати склав 99,2 % планового, а фактична чисельність робітників – 96,4 % від планового.

Задача 48

Розрахувати індекси середньої заробітної плати за сукупністю робітників одного з підприємств, згрупованих за рівнем їхньої кваліфікації, на підставі наведених далі даних.

Група робітників за рівнем кваліфікації	Середня чисельність робітників, осіб		Середньомісячна зарплата, грош. од.	
	T_0	T_1	Z_0	Z_1
Нижча	200	150	100	110
Середня	500	450	150	162
Усього	1000	1250		

Задача 49

Є така інформація про чисельність працюючих і оплату праці на машинобудівному заводі.

Категорія персоналу	Середньосписочна чисельність, осіб		Фонд оплати праці, тис. грош. од.	
	Квартал			
	I	II	I	II
Промислово-виробничий персонал				
Усього	943	935	534,8	546,6
у тому числі:				
робітники	605	600	376,5	384,3
учні	50	53	7,5	8,7

ІТП	230	215	130	128
службовці	50	55	18	22
МОП і персонал охорони	8	12	2,8	3,6

Визначити:

- середньомісячну заробітну плату за окремими категоріями і в середньому за всьому промислово-виробничому персоналу;
- індекси зміни середньомісячної заробітної плати;
- зміну середньої заробітної плати промислово-виробничого персоналу в результаті зміни рівня заробітної плати окремих категорій працівників і за рахунок структурних зрушень;
- зміну фонду заробітної плати за рахунок зміни кількості працюючих і середньої заробітної плати. Проаналізувати розраховані показники.

Задача 50

За звітний місяць середня годинна заробітної плати робітників складала 0,9 гр. од., середня тривалість робочого дня – 8 годин, коефіцієнт доплат до фонду годинної заробітної плати по фонду денної заробітної плати – 1,05, середня фактична тривалість робочого періоду – 20 днів, коефіцієнт доплат до фонду денної заробітної плати до фонду місячної заробітної плати – 1,1.

Визначити розмір середнього денного і середньомісячного заробітку робітників.

Задача 51

Визначити абсолютний і відносний результати витрати фонду заробітної плати, а також розрахувати, якою мірою абсолютна перевитрата утворилася за рахунок зміни чисельності працівників, а в який – за рахунок зміни їх середньої заробітної плати. Коректувальний коефіцієнт дорівнює 0,9.

Показник	За планом	Фактично
Обсяг випуску продукції за квартал, тис. гр. од.	5500	6050
Фонд заробітної плати за квартал, тис. гр. од.	400	430,5
Середньосписочна чисельність робітників, чол.	1000	1050

Задача 52

У структурі собівартості продукції в базисному періоді витрати за рядком «Сировина і матеріали» складали 60 %, а за рядком «Заробітна плата» – 20 %. У звітному періоді в порівнянні з базисним питомі витрати сировини і матеріалів скоротилися на 5 %, а ціни на матеріали зросли в середньому на 2 %. За цей же період середня заробітна плата робітників основного вироб-

ництва збільшилася на 2 %, а рівень їх продуктивності праці збільшився на 6 %.

Визначити зміну собівартості одиниці продукції у звітному періоді в порівнянні з базисним, якщо за іншими рядками зміни не було.

Задача 53

Є такі дані по собівартості товарної продукції промислових підприємств.

Вид продукції	Обсяг випуску продукції, тис. шт., товарної за період		Собівартість одиниці продукції, гр. од., за період	
	базисний	звітний	базисний	звітний
Підприємство № 1				
А	2140	2600	23	24
Б	280	310	25	23
У	–	150	–	30

Підприємство № 2				
А	1200	1400	22	20
Б	1500	3000	15	13
У	300	–	28	–
Г	–	–	24	25

Визначити індекси собівартості в порівняній продукції:

а) за кожним підприємством;

б) за двома підприємствам разом заводським і галузевим методами.

Проаналізувати розраховані дані.

Задача 54

Є такі дані про собівартість продукції на двох текстильних підприємствах за два періоди:

Підприємство	Вид продукції	Обсяг випуску продукції, тис. м, за період		Собівартість 1 м, гр. од., за період	
		базисний	звітний	базисний	звітний
№1	Тканина плат. ч/б	280	360	9,0	8,5
	Тканина плат. н/б	2200	1900	6,0	5,1
№2	Тканина плат. ч/б	170	205	9,3	9,5
	Тканина плат. н/б	1400	1550	6,5	5,7

Визначити:

індекси собівартості продукції для кожного підприємства і двох підприємств разом;

суму економії (перевитрати) від зміни собівартості по кожному підприємству і двом підприємствам разом.

Задача 55

Є такі дані про собівартість продукції підприємства за звітний період.

Вид продукції	Оптова ціна підприємства за продукцію, грош. од.	Обсяг виготовленої продукції у звітному періоді,	Собівартість одиниці	
			за планом	фактично
А	23,0	1,5	21,0	20,0
Б	8,5	4,6	7,3	7,6
У	14,0	2,5	10,0	9,8

Визначити:

1) собівартість випущеної товарної продукції:

а) згідно з плановою собівартістю;

б) згідно з фактичною собівартістю;

2) вартість товарної продукції за оптовими цінами підприємства;

3) витрати на 1 гр. од. фактично випущеної товарної продукції виходячи з планової і фактичної собівартості;

4) індекс і абсолютну суму зміни витрат на 1 грош. од. товарної продукції за рахунок зміни собівартості.

Задача 56

Є така інформація про виробництво і собівартість однорідної продукції, виробленої двома підприємствами:

Підприємство	Базисний період		Звітний період	
	Вироблено	Собівартість	Вироблено	Собівартість
№1	15000	28	18000	26
№2	10400	31	8600	20

Задача 57

Є такі дані про собівартість товарної продукції промислового підприємства:

Вид продукції	Обсяг випуску товар-		Собівартість одиниці		Оптова ціна одиниці	
	за планом	фактично	за планом	фактично	за планом	фактично
А	50	62	22,0	21,0	26,0	25,0
Б	80	85	43,0	41,0	45,0	43,0

Визначити:

- 1) витрати на 1 грош. од. товарної продукції за планом і фактично;
- 2) індекс і абсолютну зміну витрат на 1 гр. од. товарної продукції під

впливом зміни:

- а) товарної продукції;
- б) собівартості;
- в) оптових цін.

Задача 58

Є такі дані про чисельність населення міста за рік (тис. осіб):

1. Чисельність постійного населення на 1/І	800,0
2. Чисельність тимчасово проживаючих на 1/І	117,0
3. З числа постійного населення на 1/І були відсутні	8,0
4. Померло за рік	10,5
5. Народилося за рік	19,5
6. Повернулося на постійне проживання з числа тимчасово відсутніх	6,0
7. Виїхало на постійне проживання в інші міста з числа постійних жи-	3,0
8. Чисельність жінок у віці 15 – 49 років:	
– на початок періоду	218,0
– на кінець періоду	230,0

Визначити:

- 1) чисельність наявного населення на кінець періоду;
- 2) чисельність постійного населення на кінець періоду;
- 3) середньорічну чисельність наявного, постійного населення і жінок у віці 15 – 49 років;
- 4) коефіцієнти народжуваності, смертності, життєвості, природного приросту населення і спеціального коефіцієнта народжуваності.

Задача 59

За станом на 1 січня звітного періоду чисельність наявного населення району склала 147 тис. осіб, тимчасово відсутніх – 800 осіб, тимчасово проживаючих – 1200 осіб.

Визначити чисельність постійного населення.

Задача 60

За станом на 1 січня звітного періоду чисельність постійного населення в районі складала 33350 осіб, що тимчасово проживають на території цього району – 750 осіб, тимчасово відсутніх – 790 осіб.

Визначити чисельність наявного населення.

Задача 61

За 6 років чисельність населення країни змінилася так: на початок звіт-ного періоду чисельність населення складала 287,7 млн. осіб, на початок ба-зисного – 266,6 млн. осіб.

Визначити показники динаміки чисельності населення.

Задача 62

Чисельність населення області на початок року – 2200 тис. осіб, а на кі-нець – 2300 тис. осіб. Протягом періоду народилося 45 тис. осіб, вмерло – 18 тис. осіб, у тому числі дітей до 1 року – 1125, з них 750 дітей народження даного року і 375 дітей народження за попередній рік. Кількість народжених у попередньому році – 43800 осіб.

На будівництво в область прибуло 80 тис. осіб. Вибуло з області з різ-них причин 8 тис. осіб.

Визначити загальні показники природного і механічного руху населен-ня, а також коефіцієнт дитячої смертності і спеціальний коефіцієнт наро-джуваності, коли відомо, що чисельність жінок у віці 15 – 49 років у загаль-ній чисельності населення складала 28 %.

Задача 63

Населення міста у звітному році складало в середньому 76 тис. осіб. За даними реєстрації актів цивільного стану протягом цього року народилося 2175 чол., вмерло – 656 осіб.

Визначити показники природного приросту населення.

Задача 64

Чисельність населення області на 1 січня 1995 р. склала 2,1 млн. осіб. Середньорічний темп приросту населення в попередні 5 років складав 15 %.

Визначити ймовірну чисельність населення на 1 січня 2000 р.

Задача 65

Розрахувати передбачувану чисельність населення в місті через 5 років виходячи з таких даних: чисельність населення в звітному році – 1 млн. осіб; загальний коефіцієнт смертності – 8 %; коефіцієнт прибуття – 5 %; коефі-цієнт вибуття – 2 %.

Задача 66

Чисельність населення населеного пункту – 20 тис. осіб. Протягом року народилося 560 осіб, вмерло – 200 осіб, прибуло – 20 осіб, вибуло – 5 осіб.

Розрахувати передбачувану чисельність населення через 6 років, умовно приймаючи, що всі коефіцієнти динаміки чисельності населення залиша-ються незмінними.

Задача 67

У місті на 1 вересня 2012 р. чисельність дітей у віці від 4 до 7 років складала:

Вік, років	Чисельність дітей, осіб.
4	35000
5	33800
6	32500

Визначити можливий контингент учнів 1–3-х класів на 1 вересня 2015 р. (без обліку механічного руху населення) з обліком таких умовних вікових коефіцієнтів дожиття до наступного віку:

Вік, років	Умовний коефіцієнт дожиття
4	0,9945
5	0,9948
6	0,9950
7	0,9955
8	0,9958

Задача 68

Розрахувати індекс ефективності суспільного виробництва, якщо в звітному періоді в порівнянні з базисним витрати праці збільшилися на 5 %, продуктивність праці – на 3 %, частка матеріальних витрат у сукупному суспільному продукті знизилася з 50 до 48 %, а обсяг ресурсів сфери матеріального виробництва збільшився на 10 %.

Задача 69

Розрахувати відносну економію виробничих ресурсів, якщо індекс національного доходу склав 1,2, обсяг виробничих ресурсів у звітному періоді – 200 млрд. ум. гр. од., збільшившись на 30 %.

Задача 70

Є такі дані (ум. грош. од.):

Галузь	Обсяг виробничої продукції за період		Середньорічна сукупна вартість ресурсів сфери матеріального виробництва за період	
	базисний	звітний	базисний	звітний
А	2,16	4,20	1,35	2,5
Б	5,80	9,90	2,70	4,5
У	6,93	9,87	4,95	7,0

Розрахувати рівень і динаміку ефективності галузей.

Задача 71

Є такі дані (ум. грош. од.):

Галузь	Обсяг виробничої продукції за період		Середньорічна сукупна вартість ресурсів сфери матеріального виробництва за період	
	базисний	звітний	базисний	звітний
А	2,16	4,20	1,35	2,5
Б	5,80	9,90	2,70	4,5
В	6,93	9,87	4,95	7,0

Розрахувати індекси середньої ефективності виробництва перемінних, постійного складу і структурних змін.

Задача 72

Є такі дані (ум. грош. од.):

Галузь	Обсяг виробничої продукції за період		Середньорічна сукупна вартість ресурсів сфери матеріального виробництва за період	
	базисний	звітний	базисний	звітний
А	2,16	4,20	1,35	2,5
Б	5,80	9,90	2,70	4,5
В	6,93	9,87	4,95	7,0

Розрахувати абсолютну і відносну зміну ефективності виробництва у звітному періоді в порівнянні з базисним за рахунок зміни ефективності окремих галузей і обсягу ресурсів.

Задача 73

Є такі дані (млн. ум. грош. од.):

Показник	Період	
	базисний	звітний
Зроблений національний прибуток	125	205
Сума нарахованої амортизації	11	22
Матеріальні витрати (без амортизації)	106	148
Фонд оплати праці працівників сфери матеріального виробництва	36	50

Розрахувати:

- показники ефективності суспільного виробництва в звітному і базисному періодах;
- динаміку цих показників за рахунок зміни національного доходу й обсягу витрат.

Задача 74

Є такі дані (млн. ум. грош. од.):

Показник	Період	
	базисний	звітний
Виконаний національний прибуток	125	205
Сума нарахованої амортизації	11	22
Матеріальні витрати (без амортизації)	106	148
Фонд оплати праці працівників сфери матеріально-виробництва	36	50

Розрахувати частки показників ефективності суспільного виробництва і їхню відносну економію в звітному періоді в порівнянні з базисним.

Задача 75

Є такі дані (млн. ум. грош. од.):

Показник	Період	
	базисний	звітний
Виконаний національний прибуток у фактичних цінах	125	205
Середньорічна вартість основних виробничих фондів	194	298
Середньорічна вартість нормованих оборотних коштів	74	118
Ресурси праці сфери матеріального виробництва	46	66

Розрахувати:

- 1) показники ефективності суспільного виробництва;
- 2) динаміку цих показників у цілому та за факторами;
- 3) абсолютний приріст національного прибутку за рахунок динаміки ефективності суспільного виробництва й обсягу ресурсів.

Задача 76

Є такі дані (млн. ум. грош. од.):

Показник	Період	
	базисний	звітний
Виконаний національний прибуток у фактичних цінах	125	205
Середньорічна вартість основних виробничих фондів	194	298
Середньорічна вартість нормованих оборотних коштів	74	118

Ресурси праці сфери матеріального виробництва	46	66
---	----	----

Розрахувати частки показників ефективності, відносну економію у звітному періоді в порівнянні з базисним.

Задача 77

Індекс національного доходу складає 120 %, індекс фонду оплати праці – 110 %. Визначити відносну економію фонду оплати праці, якщо в звітному періоді цей фонд склав 200 млрд. ум. грош. од.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Беркита К. Ф. Економічна статистика: [навчальний посібник] / К. Ф. Беркита. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 208 с.
2. Борух В. О. Економічна статистика: [навчальний посібник] / В. О. Борух, Р. В. Алямкін. – К.: Ліра–К, 2006. – 318 с.
3. Васильева Э. К. Выборочный метод в социально–экономической статистике: [учебное пособие] / Э. К. Васильева, М. М. Юзбашев. – М.: Финансы и статистика; ИНФРА–М, 2010. – 256 с.
4. Демография и статистика населения: [учебник] / И. И. Елисеева, Э. К. Васильева, М. А. Клупт и др.; под ред. И. И. Елисейевой. – М.: Финансы и статистика, 2006. – 688 с.
5. Королев Ю. Г. Метод наименьших квадратов в социально–экономических исследованиях / Юрий Гаврилович Королев. – М.: Статистика, 1980. – 112 с.
6. Крамченко Л. І. Економічна статистика: [навч. посібник] / Л. І. Крамченко, Н. П. Лутчин, Б. С. Москаль. – [2–ге вид., випр. і доповн.]. – Львів: «Новий Світ-2000», 2006. – 364 с.
7. Кулинич Р. О. Статистична оцінка чинників соціально-економічного розвитку / Р. О. Кулинич. – К.: Знання, 2007. – 311 с.
8. Микроэкономическая статистика: [учебник] / С. Д. Ильенкова, Л. М. Гохберг, А. Е. Суринов, С. С. Ильин и др. – под ред. С. Д. Ильенковой. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 544 с.
9. Экономическая статистика: Метод, разработка / сост. В. С. Федорченко. – 3-е изд., стереотип. – К.: МАУП, 2003. – 88 с.

ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАЛЬНО–МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Полуянов Володимир Петрович

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО КУРСУ «СТАТИСТИКА»
ЧАСТИНА 2 «СОЦІАЛЬНО–ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА»
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 6.030601
«МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ»
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ)**

Підписано до друку 18.11.2011р. Гарнітура Times New Roman.
Умов. друк. арк. 2,5. Зам. № 446.

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Автомобільно–дорожній інститут
84646, м. Горлівка, вул. Кірова, 51

Редакційно–видавничий відділ

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 2982 від 21.09.2007р.